

Cinquanta anys del naixement del Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava

El Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava va néixer a Sant Feliu de Guíxols ara fa 50 anys i es va celebrar fins el 1982. Va promoure un gènere de creació que era difícilment controlable per la dictadura franquista. El festival, únic en el seu gènere a l'Estat espanyol, també va acollir un congrés de la UNICA (Unió Internacional de Cinema Amateur) i tres edicions del Simposi d'Estudis Cinematogràfics.

Textos dels plafons elaborats a partir de l'article d'Alfons Hereu Ruax "El Festival de Cinema Amateur de la Costa Brava. Una aproximació a la història dels seus vint anys (1962-1982)", publicat a *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guíxols*. Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, 1995.

Organitza: Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols
Àrea d'Història, Coneixement i Difusió

Comissariat: Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols
Alfons Hereu Ruax

Agraïments: Àrea d'Urbanisme. Museu d'Història.
Brigada Municipal d'Obres

Reconeixements al festival:

- Escola de Turisme Ferran Agulló. Platja d'Aro, 1982
- Porta Ferrada d'Or. Associació Turística Guixolensa, 2005

1. Els orígens del festival

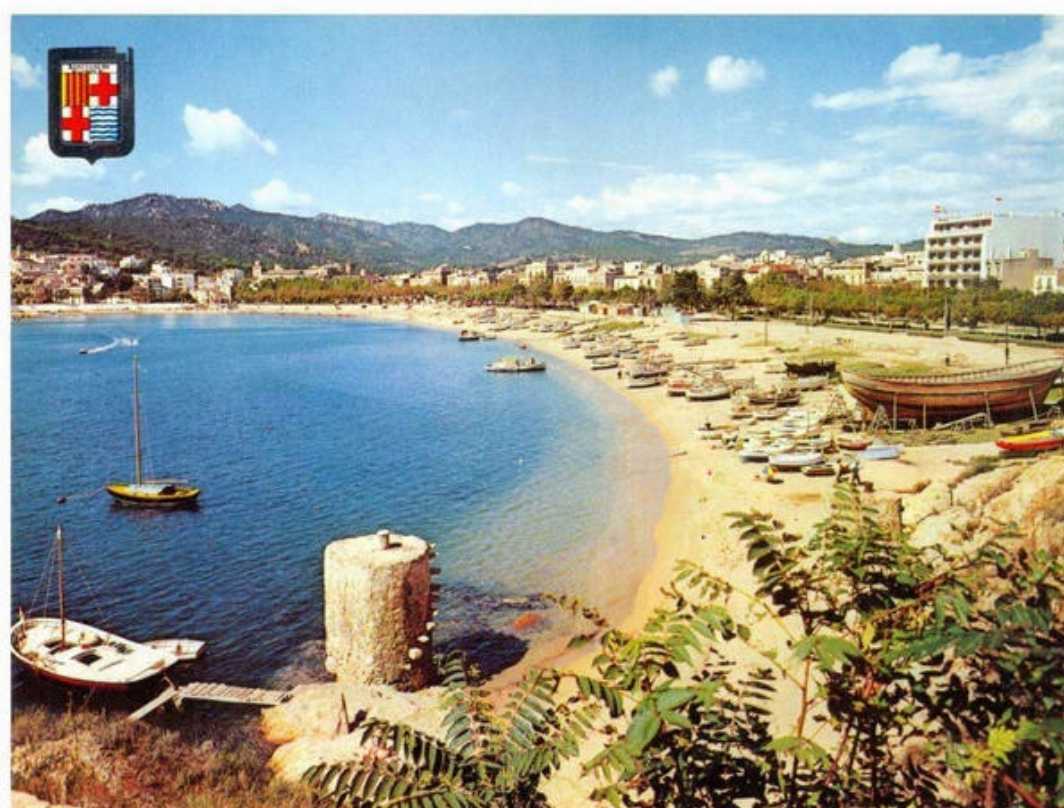

La creació d'un festival de cinema amateur a Sant Feliu fou una idea de l'alcalde Joan Puig Admetller la primavera de 1961, després d'una projecció de cinema a La Catequística en què el metge barceloní Vallés Gràcia li parlà del Festival de Cinema Amateur de Cannes. L'alcalde pensà en utilitzar el poder suggeridor de les imatges per organitzar un certamen similar a Sant Feliu com a mitjà de promoció turística de la ciutat.

L'alcalde Joan Puig donant la benvinguda als participants del III Festival, el 1964 (Extreta del llibre Perspectives entorn dels cent anys de cinema... Ajuntament Sant Feliu, 1995).

Proposta de Narcís Masferrer "Narmas" per al concurs del cartell del primer festival, el 1962 (AMSFG. Fons Narcís Masferrer)

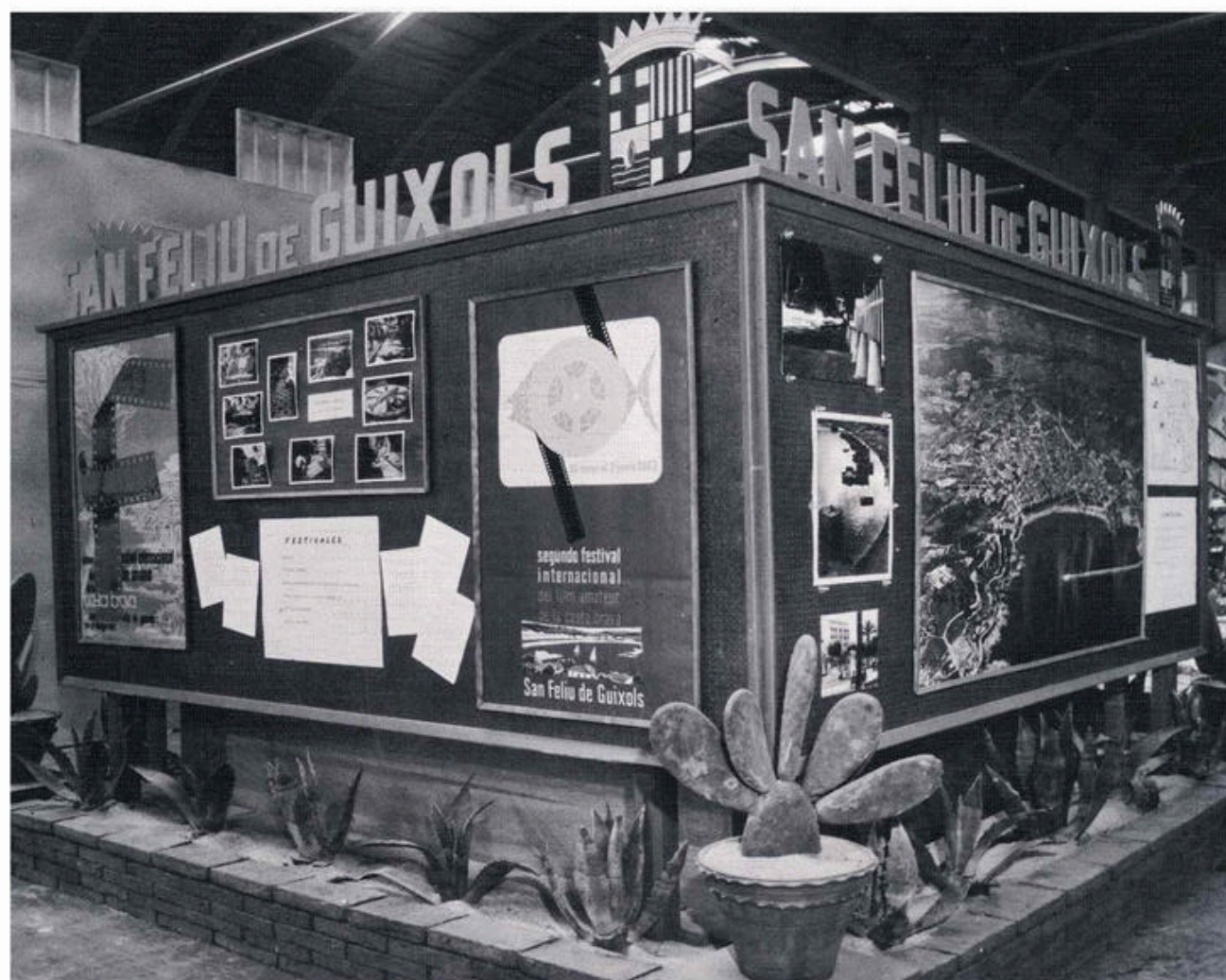

Platja de Sant Feliu de Guíxols el 1962, l'any del I Festival (AMSFG. Col. Municipal Imatges. Autor: desconegut)

Després d'algunes dificultats inicials per a l'obtenció dels permisos ministerials, es creà un comitè organitzador per als preparatius del I Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava. El gener de 1962 es convocà un concurs per al disseny del cartell en què intervingueren 19 participants.

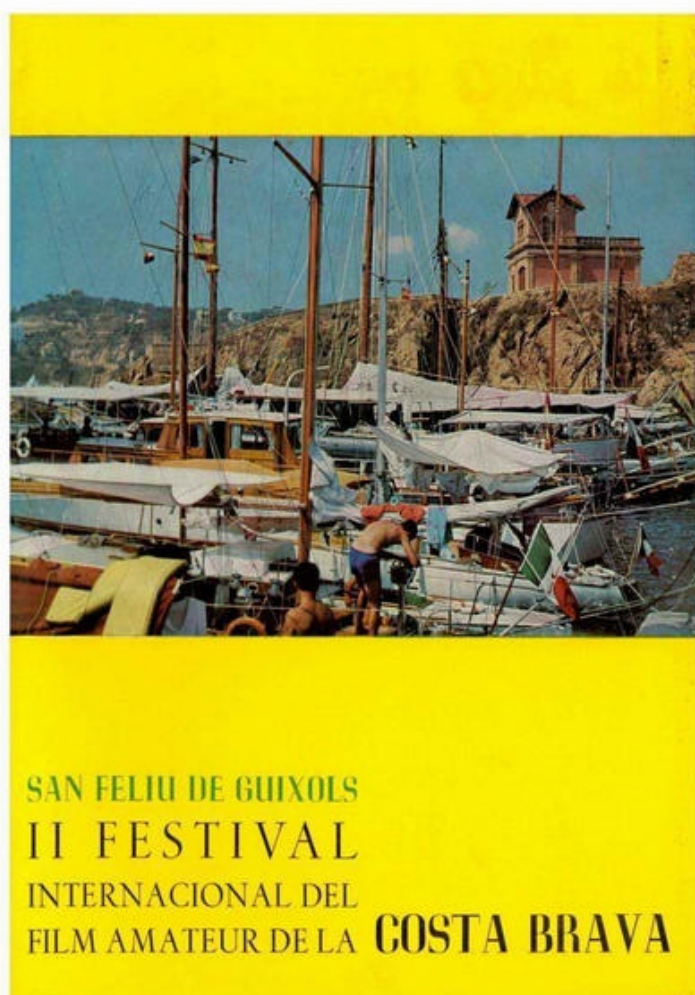
Raons pressupostàries feren perillar la celebració del certamen. El projecte es desencallà gràcies a l'aportació de pel·lícules de membres del Centre Excursionista de Catalunya i de reputats cineastes estrangers.

2. La primera edició del festival

Estand promocional al recinte Fira de Montjuïc, a Barcelona, el 1964, amb els cartells de les dues primeres edicions del festival (extreta del XIX catàleg del festival, 1982)

El I Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava se celebrà del 20 al 27 de maig de 1962. La lectura del pregó anà a càrrec del crític de cinema Esteve Bassols. Entre els actes de benvinguda hi hagué la celebració d'una missa a la parròquia, una excursió marítima a Canyet i a s'Agaró, un dinar de confraternitat *cineística*, i una ballada de sardanes al passeig.

Cineastes de diversos països assistents a la XI edició del festival, el 1973, al costat d'una gran pancarta promocional situada al carrer Colom (AMSFG. Fons festival. Autor: desconegut).

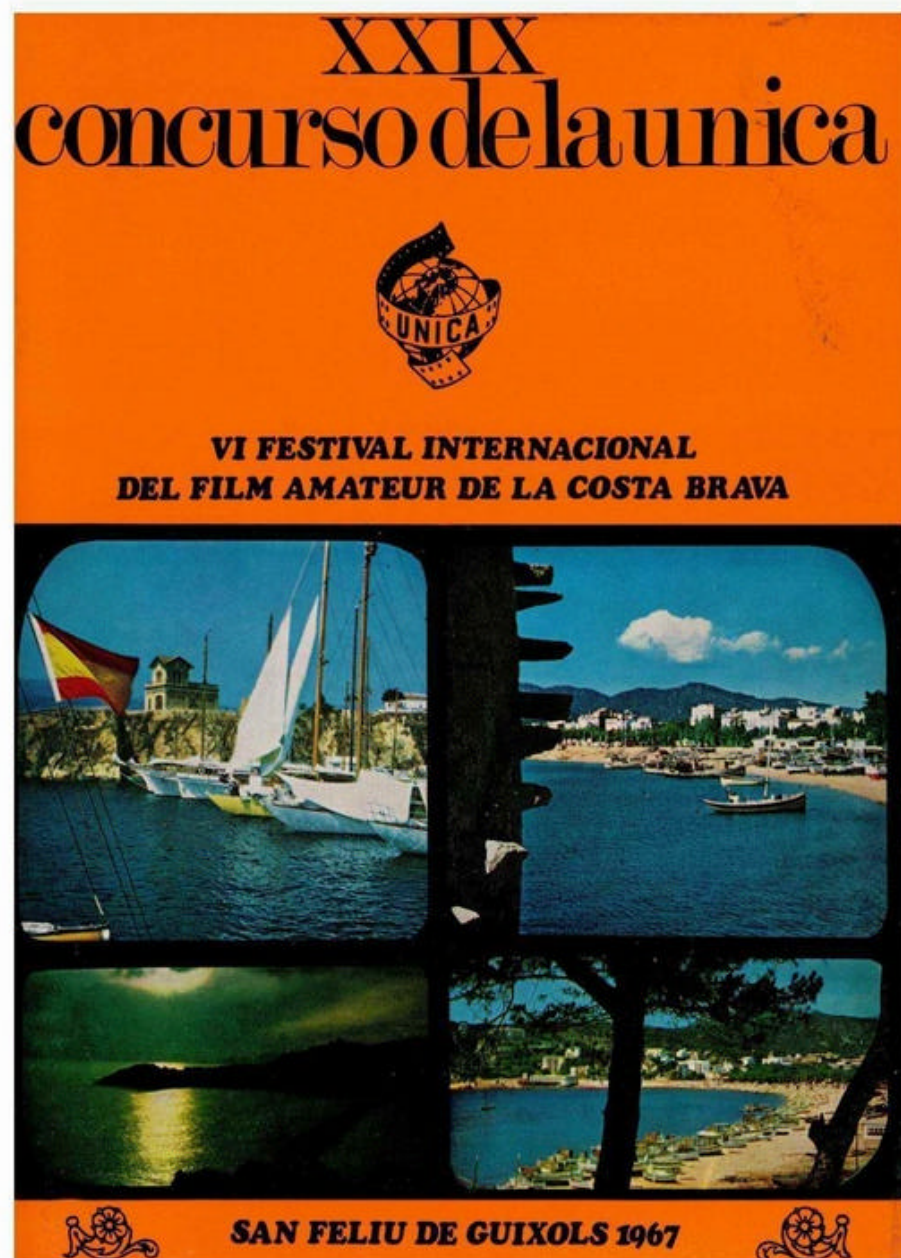
Es presentaren 40 films de quatre països: Bèlgica, Canadà, Itàlia i Espanya. El festival no era competitiu, sinó d'exhibició dels millors films amateurs realitzats durant l'any arreu del món. Les sessions se celebraren cada nit al Saló Victòria, amb el saló social del casino El Guixolenc com a vestíbul. La manera de tractar l'amor conjugal d'alguns dels films belgues generà una certa polèmica als ulls d'una societat encotillada per una rígida moral i la censura.

3. El congrés de la UNICA

L'èxit del primer festival propicià la continuïtat anual del certamen, amb una participació de països cada vegada major. L'any 1967, coincidint amb la sisena edició, Sant Feliu acollí el XXIX Congrés Mundial de la Unió Internacional de Cinema Amateur (UNICA). Espanya només n'havia estat l'amfitriona el 1935 i el 1952, tots dos anys a Barcelona.

En total es projectaren a Sant Feliu, a concurs de la UNICA, 69 pel·lícules de 20 països. Com a activitats complementàries es programaren visites a localitats veïnes, un sopar folklòric al Lotus Park i una cursa de braus.

La bona organització i l'ambient de cordialitat del congrés no impediren l'esbrancada de dues pel·lícules russes que els assistents consideraren propagandístiques i, per tant, contràries al reglament del concurs. L'edició de la UNICA de Sant Feliu ha estat, a hores d'ara, la darrera que s'ha celebrat al nostre país.

Manel Vicens, alcalde de Sant Feliu l'any de celebració del congrés de la UNICA a la ciutat (AMSFG. Fons festival. Autor: desconegut)

La platja de Sant Feliu plena de banyistes el 1967, l'any de la celebració del congrés de la UNICA (AMSFG. Col. Imatges Municipals. Autor: desconegut)

4. Segona etapa. 1969 - 1979

El 1968 no es va celebrar el festival perquè s'haurien repetit els films presentats al congrés de la UNICA de l'any abans. Amb la represa del certamen el 1969 s'inicià una nova etapa, durant la qual va evolucionar i va créixer, ajudant a fomentar la cultura del cinema. El 1974 va homenatjar Fructuós Gelabert, pioner del cinema a l'Estat espanyol. Els anys 1976 i 1977 van tenir lloc dues edicions del Simposi d'Estudis Cinematogràfics amb reconeguts experts en cinema.

Els anys 1974 i 1978 es van assolir rècords de participació, amb 92 pel·lícules de 16 països i 105 pel·lícules de 22 països, respectivament. Des del 1969 hi va participar l'Agrupació Fotogràfica i Cinematogràfica de Sant Feliu de Guíxols amb l'organització del Concurs Regional de Film Amateur. A part de col·laboracions de l'àmbit privat, es van aconseguir importants subvencions.

El festival va reivindicar la importància del cinema *amateur* com a gènere de creació. En aquest sentit, va ser decisiva la incorporació –des del 1974– dels formats 8 mm i Súper 8, a més del 16 mm. Així el festival s'obria a creadors més joves amb propostes alternatives i discordants amb els valors vigents.

De dalt a baix: Un equip de TVE entrevistant Josep Roura i Jaume Buxó, membres del Comitè Organitzador del festival, el 1973 (AMSFG. Fons festival. Autor: desconegut).

Espectacle Cabaret al Cinema Las Vegas com a cloenda del XII Festival, l'any 1974 (AMSFG. Fons festival. Autor: Germans Llorca)

Inauguració del monument d'homenatge al cineasta Fructuós Gelabert als jardins Juli Garreta l'any 1974 (AMSFG. Fons Festival. Autor: Narcís Sans).

Sopar de cloenda en un cèntric hotel de Sant Feliu durant el XVI Festival, el 1978 (AMSFG. Fons festival. Autor: Germans Llorca).

5. Any 1974. El bateig de Líl·lia

L'any 1974 es va renovar la imatge del Festival, d'acord amb la nova orientació que havia adquirit. El dibuixant barceloní Humà va fer una sirena que esdevingué la protagonista del cartell i que, tres anys més tard, prendria forma d'escultura de la mà d'Antonio Delgado.

El periodista i crític cinematogràfic Miquel Porter i Moix, en el pregó inaugural del XII Festival, va lloar l'elecció de la sirena com a figura de la mitologia grega i com a símbol de l'Empordà. També va proposar batejar-la amb el nom de Líl·lia, una variant de Lígia, que era el nom de la sirena més jove, la de cant melodiós.

12º FESTIVAL INTERNACIONAL
FILM AMATEUR
DE LA COSTA BRAVA
SANT FELIU DE GUÍXOLS / DEL 2 AL 9 JUNIO DE 1974
ESPAÑA

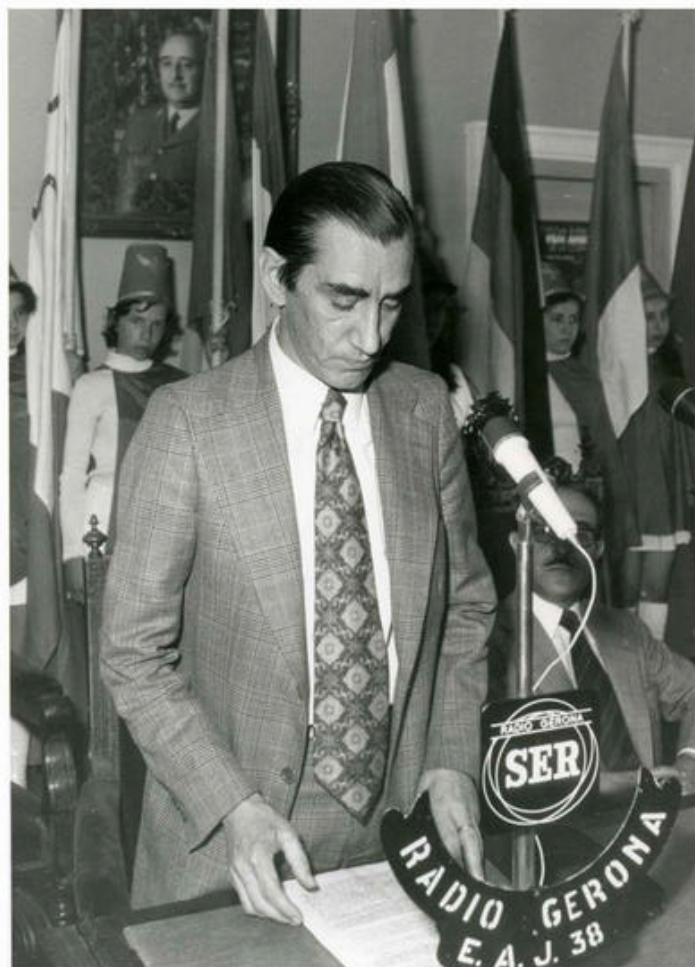
El 30 de juny de 1977 es va inaugurar el monument a Líl·lia als jardins Juli Garreta. El mateix escultor va donar els detalls tècnics de l'escultura al setmanari *Àncora* de 2 de juny de 1977: "Vaig començar a construir-la fa uns dos mesos, fa 2,53 m d'alçada per 2,50 d'amplada i pesa uns 7.200 quilos".

Actualment l'escultura de la sirena Líl·lia es troba a la rotonda de la ronda de Ponent que dona entrada al nucli urbà.

*L'escultor Antonio Delgado, fent els darrers retocs a l'escultura Líl·lia, el 1977
(AMSFG. Fons i autor: Albert Gironès Costa)*

Inauguració de l'escultura als jardins Juli Garreta, el 30 de juny de 1977 (AMSFG. Fons Albert Gironès Costa. Autor: desconegut)

6. El Simposi d'Estudis Cinematogràfics

Miquel Porter Moix fent el pregó del festival el 1974, dos anys abans d'organitzar el primer simposi (AMSFG. Fons Festival. Autor: Narcís Sans). A la dreta, sessió del I Simposi a la sala de Plens de l'Ajuntament, el 1976 (AMSFG. Fons Festival. Autor: Fotocine Antorcha)

L'any 1976 va tenir lloc el I Simposi d'Estudis Cinematogràfics, sobre el tema "Didàctica i història". L'organitzaren Miquel Porter Moix i Pere Lluís Cano, professors de les universitats Autònoma i Central de Barcelona. Hi van intervenir personalitats del cinema com els historiadors Jean Mitry, professor de l'IDHEC de París o Romà Gubern, aleshores professor de ciències de la informació de la Universitat Autònoma de Barcelona. També hi participaren directors i crítics de cinema.

Porta de l'Ajuntament amb el cartell del XIV Festival i I Simposi, el 1976. A la dreta, l'alcalde Pere Albertí dona la benvinguda al festival i al simposi del mateix any (AMSFG. Fons festival. Autor: Fotocine Antorcha).

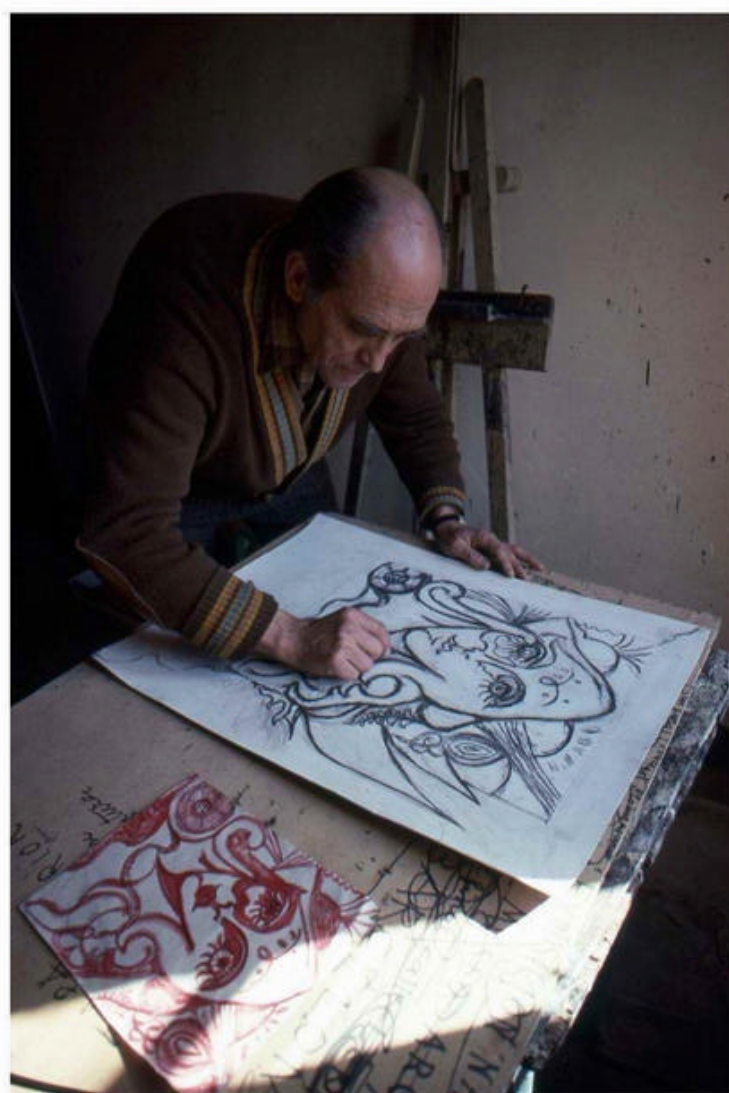
L'any 1977 se celebrà el II Simposi d'Estudis Cinematogràfics "El cinema de les nacionalitats", amb representacions del cinema d'Andalusia, Aragó, Canàries, Castella, Catalunya, Euskadi, Galícia, les Illes Balears i el País Valencià. Es compta amb participacions destacades com Manuel Rotellar, Pere Portabella, Jaume Camino, Iñaki Núñez.... S'hagueren de brodar de pressa i corrents les quatre banderes d'Andalusia, Canàries, Galícia i el País Basc, ja que l'Ajuntament no en tenia.

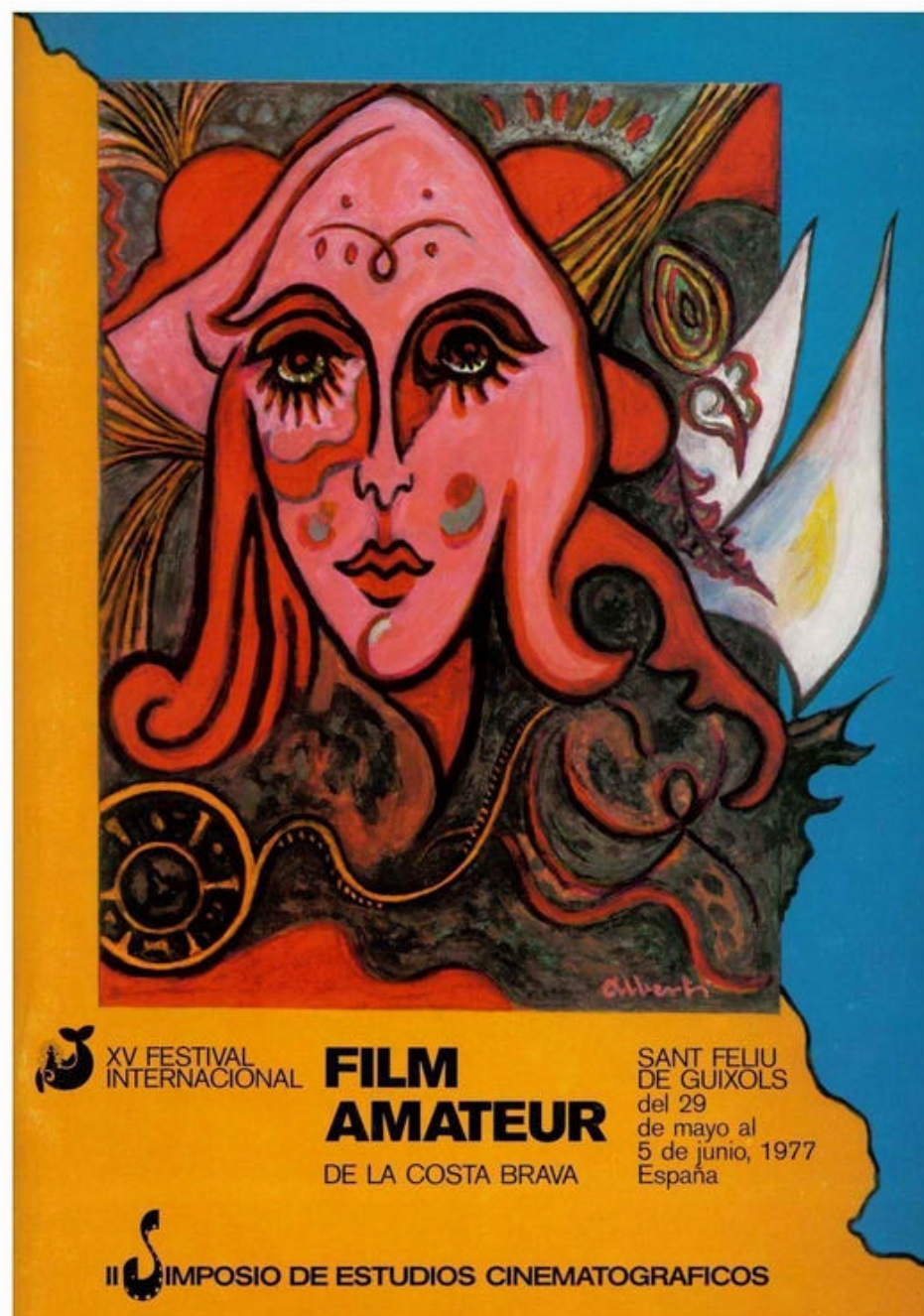
7. Any 1977. Josep Albertí i la màgia del cinema

Josep Albertí fou l'artista designat per la Comissió Organitzadora per crear el cartell de la XV edició del festival. Ell mateix ens el descriu en el programa oficial:

"Dins la caixa màgica que en certa manera és el Cinema, joc sorprenent de lluita i síntesi de tota multiplicitat i contrast: imatge, acció estatisme, fantasia, símbol, lluminària, fosc... on la realitat s'abraça a l'entrellat d'elements il·lusoris, hi deixo caure, a requeriment d'entusiastes del Festival i valent-me de rimes i colors, la imatge i els seus entorns que m'han nascut cara a aquest esdeveniment"

El cartell, segons el mateix autor, vol conjugar l'al·legoria del cinema en el rodet de la part inferior esquerra, els focus de Hollywood a la part superior dreta, la imatge impassible i inescrutable de l'enigmàtica Greta Garbo al mig, i al fons les veles llatines, l'aigua i la sorra, símbols tan mediterranis. L'original fou lliurat pel mateix artista al Museu d'Història el 30 de maig.

A l'esquerra, Josep Albertí dibuixant el cartell del festival (AMSFG, Fons i Autor: Alfons Hereu Ruax).

A dalt, l'artista saluda l'alcalde, Pere Albertí, en el moment d'entrega de l'original al Museu d'Història, en presència, entre d'altres, de l'artista Nèstor Sanchiz i del director del Museu, Lluís Esteva (AMSFG, Fons Josep Albertí. Autor desconegut).

8. Any 1978. Alexandre Matas i Quim Bigas, la imatge del festival en blanc i negre

El cartell de la XVI edició del festival, l'any 1978, va ser dissenyat pel pintor i cineasta Alexandre Matas (1942—2008) en col·laboració amb l'editor i fotògraf Quim Bigas, tots dos guixolencs.

9. Any 1980. Josep Amat dibuixa el passeig del Mar per al festival

El cartell de la XVII edició del festival, el 1980, fou il·lustrat amb un dibuix del passeig del Mar que havia realitzat expressament el pintor Josep Amat (1901-1991).

17 Festival Internacional Film Amateur de la Costa Brava

I MOSTRA LLIURE
DE CINEMA

SANT FELIU DE GUIXOLS

III SIMPOSIUM
D'ESTUDIS
CINEMATogrÀFICS

7 al 14 de setembre 1980

10. Any 1981. Gerard Bussot dibuixa el cartell de la XVIII^a edició del festival

El cartell de la XVIII edició del festival, el 1981, va ser obra del guixolenc Gerard Bussot. La seva faceta d'il·lustrador continuaria amb altres treballs com l'edició dels cartells de la Festa Major i Carnaval de Santa Cristina d'Aro entre 1980 i 1991.

11. Tercera etapa. 1979 - 1982; suspensió i represa

L'any 1979 el festival patia la seva primera suspensió per motius estrictament polítics i econòmics. L'enrenou que va provocar la interrupció de la trajectòria del festival va portar l'Ajuntament a adquirir el compromís de reprendre la seva celebració l'any següent. Així, el XVIII Festival de Film Amateur encara l'any 1980 amb la il·lusió posada a recuperar el camí trencat.

Per primera i única vegada se celebraria a la tardor, concretament del 7 al 14 de setembre. S'hi presentaren un total de 76 films de 20 països i, paral·lelament, es va realitzar el III Simposi d'Estudis Cinematogràfics dedicat a la didàctica del cinema.

També se celebraren altres actes com la I Mostra de Cinema Lliure que portaria al festival una nova manera d'utilitzar el format Súper 8, transformat en arma de denúncia i experimentació cinematogràfica, força allunyat de les propostes més formals que habitualment exhibia.

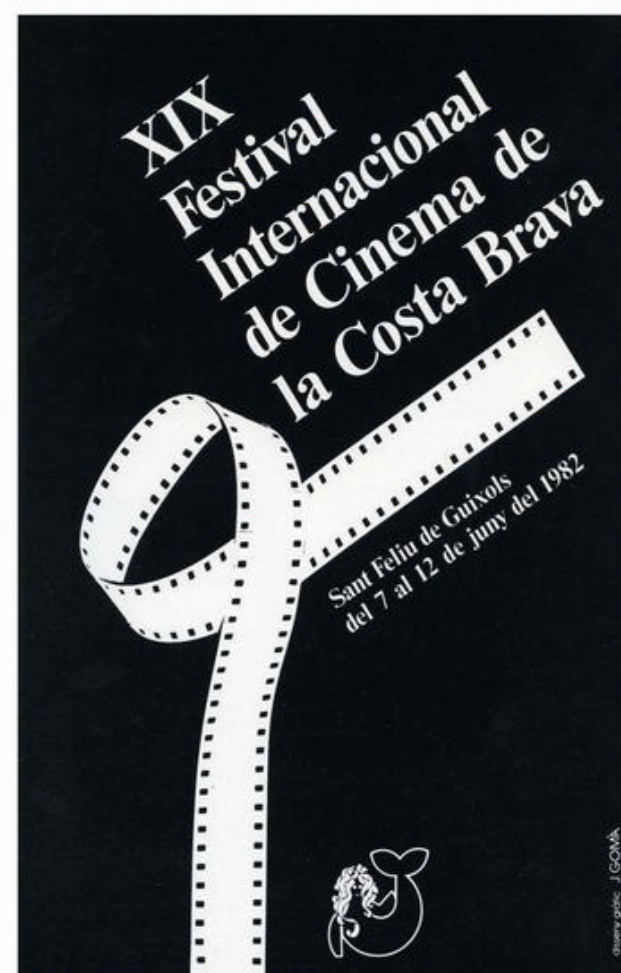
Lliurament de premis del XVII Festival, l'any 1980. Hi assisteixen, entre d'altres, l'alcalde Josep Vicente, el regidor Josep López de Lerma i el president del comitè organitzador Alfons Hereu. A la foto central, els polítics gironins Arcadi Calzada i Joan Saqués fan entrega d'un guardó; enmig de tots dos, en segon terme, Joan Puig, fundador del festival. (AMSFG. Fons Ajuntament. El Punt).

Alfons Hereu durant la intervenció d'un acte del XVIII Festival, el 1981 (AMSFG. Fons Ajuntament. El Punt)

12. El darrer festival

L'any 1982 arribaria el XIX (i últim) Festival de Cinema. Curiosament aquest darrer festival aportaria un seguit de novetats: per primera vegada s'anomenava *Festival Internacional de Cinema de la Costa Brava* (eliminant el mot *amateur*) i un dels seus apartats esdevenia competitiu. La sirena Líl·lia en quedava com a símbol i figurava a tots els impresos.

Xavier Cugat a punt d'inaugurar el XIX Festival, el 1982. L'acompanyen Josep López de Lerma, regidor, i Alfons Hereu, president del Comitè Organitzador(AMSFG. Fons Festival. Autor: Foto Cine Antorcha)

També per primera vegada una figura reconeguda internacionalment obriria el festival. La tria va recaure en Xavier Cugat, gironí universal molt lligat al món de la música i el cinema. La imatge de Cugat, tallant la cinta de cel·luloide que donava inici al festival, va aparèixer a portades i pàgines especials de diaris que fins aleshores no s'havien fet gaire ressò del festival.

En aquest darrer festival es presentaren un total de 60 pel·lícules de 15 països. El guanyador del Gran Premi del Festival, trofeu Líl·lia, fou el film de Raül Contel: *Amort*.

Presentació del XIX Festival. D'esquerra a dreta: Armand Díaz, Alfons Hereu, Josep López de Lerma, l'alcalde Josep Vicente i M. Teresa Payrot. En primer terme, el trofeu de la sirena Líl·lia, realitzat per M. Teresa Payrot. (AMSFG. Fons Ajuntament. Autor: desconegut)